

De moderne gymzaal (2): Locatie en afmetingen

Deze aflevering in de serie artikelen over de moderne gymzaal gaat over locatie en afmetingen van gymzalen. Wat is de ideale locatie van een gymzaal en waarom? Wat is een gymzaal en wat zijn de door KVLO voorgeschreven, of gewenste afmetingen van een gymzaal en waarom? | Tekst Folkert Buiters en Odin Wenting

Zo dicht mogelijk bij de school

Een gymzaal bevindt zich zo dicht mogelijk bij de school, of is onderdeel van het schoolgebouw om geen onderwijstijd te verliezen. Dit is nu nog een richtlijn, maar voor het basisonderwijs zou het een uitgangspunt of voorschrift moeten zijn. Een gymzaal bij een school in een wijk kan een veel bredere functie vervullen dan alleen voor het bewegingsonderwijs. Een gymzaal in de wijk, bij de school, kan worden gebruikt door buurtverenigingen, sportverenigingen en voor andere activiteiten. De functie van de school als sociaal maatschappelijk element in de wijk wordt daarmee versterkt.

In het kader van het 2+1+2-beleid is de bereikbaarheid van de gymzaal voor leerlingen van de school een belangrijke voorwaarde. Naschoolse sportactiviteiten in een voor de leerlingen en ouders bekende en veilige omgeving vergoot de kans op deelname. Een BSO die in en met de school wordt georganiseerd, is gebaat bij een gymzaal op de locatie van de school om zo een optimale rol te spelen in de uitvoering van het 2+1+2-beleid.

Maximale afstanden

Er worden maximale afstanden gehanteerd voor het geval een gymlokaal niet bij de school kan worden gebouwd. Die afstanden worden gemeten langs de kortste weg die voldoende begaanbaar en veilig is voor leerlingen.

Een korte weg is niet alleen van belang om de lestijd maximaal te benutten, maar ook om de motivatie

en de deelname te bevorderen. In het basisonderwijs is dat veelal geen probleem, maar in het voortgezet onderwijs is het overbruggen van afstanden naar locaties voor bewegingsonderwijs vaak belemmerend. Te grote afstanden kunnen tot vertragingen en verzuim leiden. Als we willen dat kinderen beter bewegen, dan zullen ze gemotiveerd moeten worden en daar draagt heen en weer lopen of fietsen niet aan bij.

Een gymzaal voor het basisonderwijs en het speciaal onderwijs ligt op maximaal 1 kilometer van de school volgens de normverordening van de VNG. De KVLO adviseert een maximum van 750 meter voor het basisonderwijs en een maximum van 300 meter voor het speciaal onderwijs, als er geen mogelijkheid is voor een gymlokaal direct bij de school.

Voor praktijkonderwijs en voortgezet onderwijs hanteert de VNG een norm van 2 kilometer. De KVLO adviseert een maximum van 1 kilometer, als er geen mogelijkheid is voor een gymlokaal direct bij de school. Zie ook www.sportinfrastructuur.nl.

In dunbevolkte gebieden, kan het voorkomen dat een gymzaal door meer dan één school wordt gebruikt en die gymzaal zo efficiënt mogelijk moet worden geplaatst ten opzichte van die scholen. In steden met beperkte bouwruimte kan er bijvoorbeeld niet naast, of in de buurt van de school worden gebouwd. Veelal wordt dan gekozen voor het gebruik van een sportzaal of sporthal, waar meer dan één school bewegingsonderwijs kan geven.

Het beperken van de afstanden, eventueel door de sportruimte voor bewegingsonderwijs op de verdieping te plaatsen, of door lokalen op verdiepingen te plaatsen is een optie voor steden met beperkte bouwruimte.

Toekomstbestendige afmetingen sportruimte

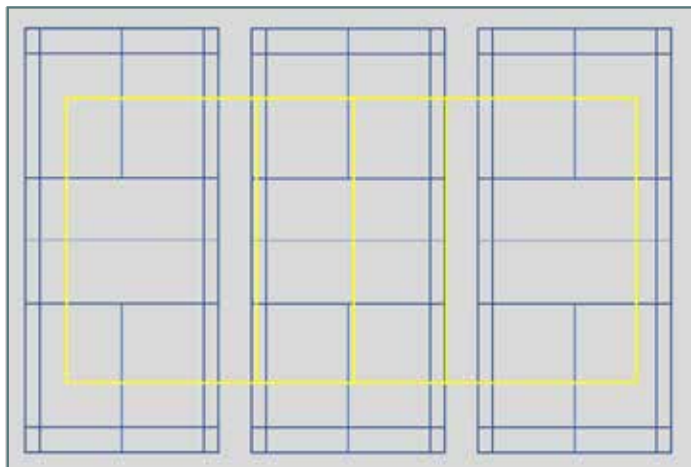
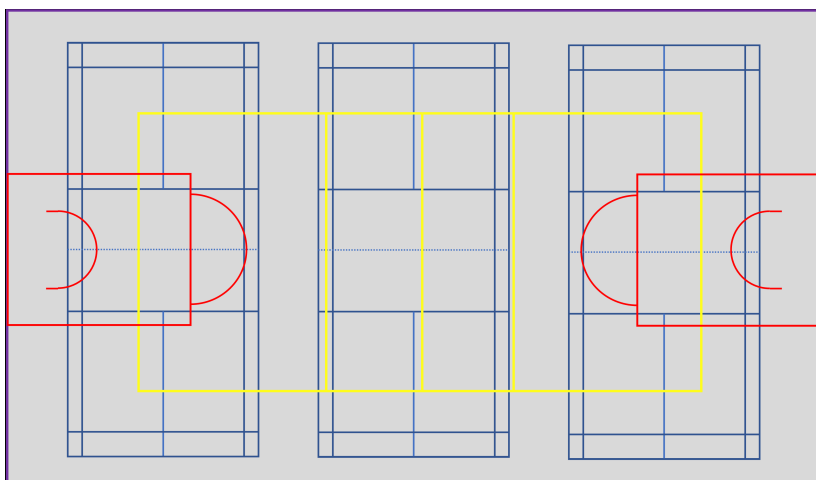
De afmetingen en het gebruik van solitaire gymzalen zijn het onderwerp van deze aflevering. Het gaat niet over het gebruik van (een deel van) een sportzaal of een sporthal als sportruimte voor bewegingsonderwijs. Dat wordt in een volgende aflevering besproken.

In een grijs verleden is bedacht dat een gymzaal een oppervlakte van 252 m² moest hebben. Tegenwoordig is meer ruimte nodig, omdat de klassen groter zijn en docenten bewegingsonderwijs op zoveel mogelijk manieren met veel verschillende activiteiten de lessen moeten kunnen inrichten. Een efficiënte ruimte voorkomt wachttijd.

Naast het bewegingsonderwijs is het gebruik van de ruimte in het kader van het 2+1+2-beleid en het gebruik door verenigingen en anderen van belang. Een hoge bezettingsgraad draagt bij aan duurzaamheid en aan een betere exploitatie.

De KVLO hanteerde tot nu toe als voorschrift een oppervlakte van 308 m² (14 x 22 meter) met een hoogte van 5,5 meter. Een oppervlakte van 364 m² (14 x 26 meter) met een hoogte van 7 meter had de voorkeur.

Er is kritisch gekeken naar optimale afmetingen en voor de KVLO gelden nu nieuwe afmetingen. Deze oppervlakte en afmetingen zijn nodig om op veilige wijze alle kerndoelen en leerlijnen van het bewegingsonderwijs effectief te kunnen uitvoeren. Een gymzaal bouw je niet voor de komende tien jaar, maar voor vijftig

Figuur 1 Indeling vloer gymzaal 22.300 x 15.400 mm**Figuur 2** Indeling vloer gymzaal 26.000 x 15.400 mm

jaar of langer. Daarom is gekeken naar duurzame afmetingen van een gymzaal. Een grotere gymzaal biedt meer mogelijkheden voor bewegingsonderwijs en verenigingssport.

De afmetingen die worden geschetst passen het beste bij bewegingsonderwijs, BSO en gebruik door verenigingen. Zie ook de website www.sportinfrastructuur.nl die

ontwikkeld wordt door NOC*NSF in het kader van het sportakkoord.

Sportinfrastructuur met Sportruimte Bewegingsonderwijs

Basis

De KVLO-voorschriften voor minimale afmetingen zijn (zie figuur 1):

- de afmetingen van een gymzaal zijn ten minste 22,3 x 15,4 meter;
- de obstakelvrije hoogte van een gymzaal is ten minste 5,5 meter.
- de obstakelvrije hoogte is bij voorkeur ten minste 7,0 meter.

Deze oppervlakte biedt ruimte voor drie badmintonvelden en één volleybalveld.

Optimaal

De KVLO-aanbevelingen voor een optimaal te benutten gymzaal zijn (zie figuur 3):

- de afmetingen van een gymzaal zijn ten minste 26 x 15,4 meter;
- de obstakelvrije hoogte van een gymzaal is ten minste 7,0 meter. Deze oppervlakte biedt ruimte voor drie badmintonvelden, één volleybalveld en twee basketbalbaskets.

De drie badmintonvelden kunnen naast badminton worden gebruikt voor bewegingsonderwijs. Ze kunnen tevens worden gebruikt voor CMV-volleybal voor de jeugd, pickleball, Dutch tennis. We noemen het badmintonveld tegenwoordig ook wel het mini-combiveld, omdat het voor veel sporten gebruikt kan worden. De lengte van 26 meter maakt het mogelijk om basketbal te spelen voor het bewegingsonderwijs.

De door de KVLO voorgeschreven afmetingen voor een gymzaal bieden de beste kansen aan het bewegingsonderwijs, BSO, verenigingen en andere activiteiten.

Contact

folkertbuit@gmail.com
info@odinwenting.nl

Folkert Buit is programmamanager multifunctionele accommodaties.

Odin Wenting is sporttechnisch en bouwkundig adviseur sportaccommodaties.

Tekeningen

Folkert Buit

Kernwoorden

bewegingsonderwijs, huisvesting, gymzaal, locatie, afmetingen